

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 252/07-52

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. februára 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Ľudmily Gajdošíkovej o sťažnosti J. F., S., zastúpeného advokátom JUDr. M. J., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresnej prokuratúry Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 836/04, postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 67/2006 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tpo 3/2007 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. F. na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresnej prokuratúry Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 836/04 p o r u š e n é b o l o .

2. Základné právo J. F. na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 67/2006 p o r u š e n é n e b o l o .

3. Základné právo J. F. na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tpo 3/2007 p o r u š e n é n e b o l o .

4. J. F. p r i z n á v a primerané finančné zadošťačenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresná prokuratúra Košice I p o v i n n á vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. J. F. p r i z n á v a úhradu trov konania v sume 12 811 Sk (slovom dvanásťtisícosemstojedenašť slovenských korún), ktoré je Okresná prokuratúra Košice I p o v i n n á vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. J., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. februára 2007 doručená sťažnosť J. F., S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresnej prokuratúry Košice I (ďalej len „okresná prokuratúra“)

v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 836/04, postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 67/2006 a postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tpo 3/2007.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru K. (ďalej len „OR PZ“) ČVS: ORP-369/OEK-K1-2004 vznesené obvinenie pre trestný čin úverového podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 k § 250a ods. 1 a 3 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Následne bol uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 67/2006 z 11. októbra 2006 vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu podal 15. novembra 2006 okresnej prokuratúre žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, ktorej okresná prokuratúra nevyhovela, a preto ju 7. decembra 2006 predložila na rozhodnutie okresnému súdu. Okresný súd uznesením sp. zn. 0 Tp 67/06 z 20. decembra 2006 žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol ako nedôvodnú. Proti rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ 28. decembra 2006 prostredníctvom svojho obhajcu sťažnosť, o ktorej krajský súd uznesením č. k. 4 Tpo 3/2007-68 zo 17. januára 2007 rozhodol tak, že ju ako nedôvodnú zamietol. Rozhodnutie krajského súdu bolo obhajcovi sťažovateľa doručené 1. februára 2007. Podľa názoru sťažovateľa okresná prokuratúra, okresný súd, ako aj krajský súd nerozhodli o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu urýchlene, čím porušili jeho základné právo zaručené v čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj právo zaručené v čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Právny zástupca sťažovateľa v sťažnosti okrem iného uviedol: *«Od podania žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu do právoplatného skončenia konania v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody obvineného uplynul čas 79 dní (...).*

Konanie v trvaní 79 dní, ktoré trvalo rozhodovanie súdov a prokuratúry o žiadosti sťažovateľa, nemožno považovať za urýchlené konanie a to najmä so zreteľom na to, že „rýchlosť“ takéhoto konania je úplne prioritná.

Tým, že väzobné súdy na oboch inštanciách a prokuratúra konali v rozpore s čl. 5 ods. 4 Dohovoru, znemožnili sťažovateľovi periodickú kontrolu dôvodnosti pozbavenia jeho slobody. (...)»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vydal takýto nález:

„1. Okresná prokuratúra Košice I porušila základné právo sťažovateľa zaručené článkom 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa zaručené článkom 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní 2 Pv 836/04 tým, že urýchlene nerozhodla o zákonnosti pozbavenia jeho slobody.

2. Okresný súd Košice I porušil základné právo sťažovateľa zaručené článkom 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa zaručené článkom 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní 0 Tp 67/06 tým, že urýchlene nerozhodol o zákonnosti pozbavenia jeho slobody.

3. Krajský súd v Košiciach porušil základné právo sťažovateľa zaručené článkom 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa zaručené článkom 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní 4 Tpo 3/2007 tým, že urýchlene nerozhodol o zákonnosti pozbavenia jeho slobody.

4. Okresnému súdu Košice I prikazuje prepustiť J. F. (...) neodkladne z väzby na slobodu.

5. J. F. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 75.000 Sk, ktoré sú Okresná prokuratúra Košice I, Okresný súd Košice I a Krajský súd v Košiciach povinní mu spoločne a nerozdielne vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. J. F. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v celkovej sume 12.592 Sk, ktorú sú Okresná prokuratúra Košice I, Okresný súd Košice I a Krajský súd v Košiciach povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť na účet advokáta JUDr. M. J. do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti požiadal okresnú prokuratúru, okresný súd a krajský súd o oznámenie relevantných informácií vzťahujúcich sa ku konaniu, predmetom ktorého bola sťažovateľova žiadosť o prepustenie z väzby na

slobodu zo 14. novembra 2006. Požadované informácie boli oznámené okresnou prokuratúrou listom č. k. 2 Pv 836/04-121 zo 17. júla 2007, okresným súdom listom sp. zn. 1 SprV 380/07 z 18. júla 2007 a krajským súdom listom sp. zn. 1 SprV 658/2007 z 24. júla 2007.

Okresný prokurátor v liste zo 17. júla 2007 okrem iného uviedol: „*Obvinený J. F. dňa 14. 11. 2006 zastúpený právnym zástupcom požiadal o prepustenie z väzby na slobodu. Dňa 16. 11. 2006 dozorujúci prokurátor žiadal od príslušnej vyšetrovatelky Okresného riaditeľstva PZ v K., Úradu justičnej a kriminálnej polície K. zaslanie súvisiaceho vyšetrovacieho spisu v čo najkratšej lehote, za účelom zaujatia stanoviska k uvedenej žiadosti obvineného. Žiadosť dozorujúceho prokurátora o zaslanie súvisiaceho vyšetrovacieho spisu bola vzhľadom na štátny sviatok (17. 11.) a vzápätí za ním nasledujúci víkend vypravená z Okresnej prokuratúry Košice I dňa 21. 11. 2006.*

Vyšetrovací spis bol príslušnou vyšetrovatelkou Okresného riaditeľstva PZ v K., Úradu justičnej a kriminálnej polície K. doručený tunajšej prokuratúre dňa 5. 12. 2006 spolu s návrhom na podanie obžaloby s dátumom 1. 12. 2006.

Dozorujúci prokurátor dňa 7. 12. 2006 predložil Okresnému súdu Košice I v zmysle ustanovenia § 79 ods. 3 Trestného poriadku na rozhodnutie žiadosť obv. J. F. spolu so svojim stanoviskom a so súvisiacim vyšetrovacím spisom, nakoľko žiadosti obvineného nevyhoviel. Súdu navrhoval žiadosti obvineného nevyhovieť, keďže dôvody, pre ktoré bol obvinený vzatý do väzby naďalej trvali a nepominuli. Uvedené stanovisko dozorujúceho prokurátora bolo z Okresnej prokuratúry Košice I vypravené totožného dňa, t. j. 7. 12. 2006. Upovedomenia obvinenému a jeho obhajcovi boli taktiež z Okresnej prokuratúry Košice I vypravené dňa 7. 12. 2006.“

Predseda okresného súdu v liste z 18. júla 2007 okrem iného uviedol: „*Žiadosť obvineného zo 14. 11. 2006 bola doručená Okresnej prokuratúre Košice I 15. 11. 2006.*

- 8. 12. 2006 s negatívnym stanoviskom prokurátora v zmysle § 79 ods. 3 Tr. por. bola žiadosť doručená Okresnému súdu Košice I

- 20. 12. 2006 žiadosť, bola sudkyňou pre prípravné konanie (...) zamietnutá. Uznesenie bolo vyhotovené toho istého dňa a expedované dňa 21. 12. 2006. Doručené obvinenému do

väzby bolo 21. 12. 2006 a obhajcovi 28. 12. 2006 po predchádzajúcom neúspešnom pokuse súdneho doručovateľa o doručenie.

- 3. 1. 2007 bola Okresnému súdu Košice I doručená sťažnosť, obhajcu, datovaná 28. 12. 2006

- 8. 1. 2007 bola vec predložená s predkladacou správou a spisovým materiálom Krajskému súdu v Košiciach, doručená bola 9. 1. 2007.

- 17. 1. 2007 Krajský súd v Košiciach na neverejnom zasadnutí sťažnosť obvineného zamietol

- 30. 1. 2007 - Okresnému súdu Košice I bolo doručené uznesenie Krajského súdu v Košiciach spolu so spisovým materiálom. Toho istého dňa bolo konajúcou sudkyňou referované doručenie uznesenia krajského súdu príslušným osobám a toto istého dňa bolo uznesenie aj expedované. Obvinený si ho v ÚVV prevzal dňa 31. 1. 2007, obhajcovi bolo doručené súdnym doručovateľom dňa 1. 2. 2007.

Doba vybavenia, vrátane sťažnostného konania na Krajskom súde v Košiciach je teda daná v časovom intervale od 8. 12. 2006 do 30. 1. 2007.“

Predseda krajského súdu v liste z 24. júla 2007 okrem iného uviedol: „*Trestný spis sp. zn. 0 Tp 67/06 bol predložený Krajskému súdu v Košiciach dňa 9. 1. 2007 za účelom prejednávania sťažnosti obhajcu obvineného (správne mal byť spis predložený na rozhodnutie o sťažnosti obvineného) proti uzneseniu Okresného súdu Košice I sp. zn. 0 Tp 67/06 zo dňa 20. 12. 2006, ktorým uznesením okresný súd zamietol žiadosť obvineného J. F. o prepustenie z väzby.*

Na podklade takto podanej sťažnosti, krajský súd podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal na neverejnom zasadnutí konanom dňa 17. 1. 2007 sťažnosť obhajcu (správne obvineného) obvineného JUDr. M. J. Uznesením pod sp. zn. 4 Tpo 3/07 zo dňa 17. 1. 2007 bola sťažnosť obhajcu obvineného JUDr. M. J. zamietnutá.

Dňa 30. januára 2007 bol trestný spis zaslaný Okresnému súdu Košice I na ďalší procesný postup.“

Na základe výzvy ústavného súdu z 28. augusta 2007 sa právny zástupca sťažovateľa k informáciám podaným okresnou prokuratúrou, okresným súdom a krajským súdom

vyjadril takto: „(...) od 15 novembra 2006, kedy bola okresnej prokuratúre doručená žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu (...) do 5. decembra 2006 nebol vykonaný žiadny úkon smerujúci k preskúmaniu vecnej stránky žiadosti. Samotné doručovanie spisu medzi vyšetrovatelkou a prokurátorom trvalo 19 dní. Na takýto zbytočný prieťah v konaní nebol žiaden dôvod, pretože išlo o operatívny úkon vez procesných formalít a navyše sídlo vyšetrovatelky a prokurátora je v tom istom meste. Počas tejto doby doručovania spisu bola okresná prokuratúra úplne nečinná.

(...) Konanie pred okresným súdom trvalo 32 dní od doručenia žiadosti dňa 8. decembra 2006 po predloženie veci Krajskému súdu v Košiciach (...) dňa 8. januára 2007. Aj keď rozhodovanie trvalo okresnému súdu 13 dní od doručenia žiadosti dňa 8. decembra 2006 po rozhodnutie o zamietnutí žiadosti dňa 20. decembra 2006 nemožno posudzovať iba toto obdobie. Okresný súd mal svoju prácu organizovať tak, aby nevznikol zbytočný prieťah v období od 3. januára 2007 do 9. januára 2007, teda v období keď okresnému súdu bola doručená sťažnosť obhajcu po predloženie spisu s predkladacou správou krajskému súdu. Pripomíname, že predmetné konanie v tomto období trvalo už vyše 1,5 mesiaca. Bolo preto úlohou okresného súdu vyvinúť maximálne úsilie o urýchlenie veci, pretože rýchlosť je absolútne prioritná pre konanie podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (...).

K vyjadreniu krajského súdu, (...) poukazujeme na vyššie uvedené stanovisko k vyjadreniu okresného súdu. (...)

Výsledkom nesprávnej organizácie práce a nesústreďeného postupu pri urýchlenom vybavení žiadosti sťažovateľa je konanie, ktoré od podania žiadosti do právoplatného rozhodnutia trvalo 79 dní. (...)

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 257/07-24 zo 6. decembra 2007 ju prijal na ďalšie konanie. Následne ústavný súd vyzval okresnú prokuratúru, okresný súd a krajský súd, aby sa vyjadrili k vecnej stránke sťažnosti a uviedli, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Okresný prokurátor vo svojom vyjadrení sp. zn. 2 Pv 836/04 z 28. januára 2008 okrem chronologického prehľadu úkonov vykonaných v súvisiacej veci uviedol:

„(...) Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že OP Košice I od doručenia žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu do zaslania vyšetrovacieho spisu so svojim stanoviskom OS Košice I vybavovala vec 5 dní (15. 11. - 16. 11. 2006 a 5. 12. - 7. 12. 2006), pričom z toho s vyšetrovacím spisom fyzicky disponovala 3 dni (5. 12. -7. 12. 2006).

Mám za to, že Okresná prokuratúra Košice I žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu vybavovala prednostne, pričom konala v rámci svojich možností urýchlene, plynulo a bez zbytočných prietahov, t. j. tak, ako vybavovanie väzobných trestných vecí ukladá vybavovať orgánom činným v trestnom konaní ustanovenie § 2 ods. 6 Tr. por. Vzhľadom na tieto skutočnosti považujem sťažnosť obvineného a jeho právneho zástupcu na nedôvodnú ktorú ako nedôvodnú navrhujem zamietnuť. (...)

Zároveň (...) žiadam o upustenie od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti (...).“

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. 1 SprV 25/08 zo 16. januára 2008 okrem iného uviedol: *„ (...) Vo fotokópii prikladám chronologický prehľad nastalých procesných skutočností tak, ako sme Vám ho zaslali po jeho zostavení dňa 18. 7. 2007, (...). Z neho vyplýva, že konanie na Okresnom súde Košice I trvalo od doručenia žiadosti obvineného o prepustenie z väzby prokurátorom dňa 8. 12. 2006 do doručenia uznesenia Krajského súdu v Košiciach, vydaného v konaní o sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu Košice I, ktoré bolo expedované z Okresného súdu Košice I dňa 30. 1. 2007 a obhajca ho prevzal od súdneho doručovateľa dňa 1. 2. 2007.*

Vzhľadom na uvedené termíny bolo ťažko možné priebeh konania urýchliť, a to aj bez ohľadu na zaťaženosť sudcu inými vecami, najdlhším intervalom je doba od doručenia žiadosti dňa 8. 12. 2006 do rozhodnutia o nej dňa 20. 12. 2006, t. j. v trvaní 12 dní, čo nemožno považovať za neprimeranú lehotu. Uznesenie bolo vyhotovené okamžite a expedované na druhý deň, taktiež uznesenie Krajského súdu v Košiciach bolo expedované v deň, keď bolo Okresnému súdu Košice I doručené (30. 1. 2007). Mám teda za to, že z pohľadu Okresného súdu Košice I vzhľadom na tieto okolnosti teda nemožno sťažnosti v bode 2 jej petitu (porušenie práva sťažovateľa podľa Čl. 17 ods. 2 Ústavy SR a podľa Čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) postupom Okresného súdu Košice I považovať za vecne dôvodnú. (...).“

Zároveň predseda okresného súdu súhlasil s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti v konaní pred ústavným súdom.

Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. 1 SprV 66/2008 z 21. januára 2008 okrem iného uviedol: „*Vec bola krajskému súdu predložená na rozhodnutie o podanej sťažnosti obvineným J. F. dňa 9. 1. 2007.*

Krajský súd v Košiciach rozhodol dňa 17. 1. 2007 (uznesenie sp. zn. 4 Tpo 3/2007-64) rozhodnutie bolo písomne vyhotovené dňa 25. 1. 2007, teda v súlade s ustanovením § 172 ods. 3 Tr. poriadku, § 180 Tr. por. Rozhodnutie krajského súdu bolo obvinenému doručené dňa 31. 1. 2007 a jeho obhajcovi 1. 2. 2007.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti máme za to, že tak prvostupňový súd, ako aj krajský súd konal a rozhodoval urýchlene v súlade s článkom 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, s článkom 5 ods. 4 Dohovoru a § 2 ods. 6 Tr. por.

Svoje stanovisko opierame o fakt, že od doručenia žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu súdu po konečné rozhodnutie vrátane doručenia uznesenia krajského súdu obvinenému uplynulo 36 pracovných dní.

Z uvedeného vyplýva, že súdy konali plynule a že ich postupom nedošlo k popretiu práva obvineného J. F. na urýchlené preskúmanie dôvodnosti ďalšieho trvania jeho väzby.
(...)

Súhlasíme, aby (...) ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

Na základe výzvy ústavného súdu z 30. januára 2008 právny zástupca sťažovateľa listom zo 6. februára 2008 zaujal k vyjadreniam okresnej prokuratúry, okresného súdu a krajského súdu stanovisko, v ktorom uviedol: „(...) *Konanie na okresnej prokuratúre trvalo 23 dní.* (...)

Nemožno súhlasiť s názorom okresnej prokuratúry, že žiadosť obvineného vybavovala 5 dní. Zásadne sa do doby vybavovania žiadosti obvineného započítava doba odo dňa doručenia žiadosti do dňa doručenia stanoviska prokurátora k žiadosti obvineného okresnému súdu. táto doba v sebe zahŕňa jednak úkony vlastnej právnej činnosti (...), ale aj

úkony doručovacie, administratívne, organizačné a podobne. Okresnej prokuratúre je potrebné pričítať celú dobu vybavovania žiadosti obvineného v trvaní 23 dní. (...)

Aj keď okresný súd vo svojom vyjadrení poukazuje na to, že obhajcovi bolo uznesenie doručené až po predchádzajúcom neúspešnom pokuse o doručenie je potrebné v tomto poukázať na to, že pokus o doručenie uznesenia obhajcovi bol vykonaný súdnym doručovateľom až dňa 27. decembra 2006. Obhajca si uznesenie okresného súdu prevzal ihneď nasledujúci deň po dni, kedy došlo k neúspešnému pokusu o doručenie.

Do doby vybavovania žiadosti obvineného okresným súdom je nutné zahrnúť obdobie od 8. decembra 2006, kedy bola okresnému súdu doručená žiadosť obvineného so stanoviskom prokurátora a vyšetrovací spis do dňa 27. decembra 2006, kedy došlo k neúspešnému pokusu o doručenie uznesenia obhajcovi. Ďalej je nutné zahrnúť do konania pred okresným súdom aj obdobie od 3. januára 2007, kedy bola okresnému súdu doručená sťažnosť proti uzneseniu do 9. januára 2007, kedy bola vec doručená Krajskému súdu v Košiciach (...). Konanie pred okresným súdom trvalo celkovo 26 dní.

Okresnému súdu nemožno nevytknúť, že doručovanie spisu krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti proti uzneseniu trvalo 6 dní, hoci obidva spomínané súdy sídlia v tej istej budove (...). V tom období trvalo konanie o žiadosti obvineného už takmer 2 mesiace. (...)

(...) Nemožno akceptovať obranu krajského súdu, ktorý sa odvoláva na ustanovenie § 172 ods. 3 Trestného poriadku v spojení s ustanovením § 180 Trestného poriadku, podľa ktorého rozsudok treba písomne vyhotoviť vo väzobných veciach najneskôr do 10 pracovných dní. Citované ustanovenie Trestného poriadku má na mysli lehotu na písomné vyhotovenie rozsudku, teda konečného rozhodnutia súdu vo veci samej, v ktorom sa rozhoduje o vine alebo nevine a o prípadnom treste. V danom prípade nešlo o takéto rozhodovanie, a to ani formálne ani obsahom. (...)

Konanie pred krajským súdom trvalo od 9. januára 2007, kedy bol spis doručený okresným súdom do 1. februára 2007, kedy uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť. Konanie pred krajským súdom trvalo celkom 23 dní. Písomné vyhotovovanie uznesenia trvalo krajskému súdu 8 dní. Doručenie písomne vyhotoveného uznesenia obvinenému a obhajcovi trvalo ďalších 7 dní. (...)

Súhlasíme, aby (...) ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, pretože sme toho názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.“

Pretože právny zástupca sťažovateľa, okresný prokurátor, predseda okresného súdu a predseda krajského súdu oznámili, že netrvajú na ústnom pojednávaní vo veci, ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov upustil od ústneho pojednávania.

II.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresnej prokuratúry, okresného súdu a krajského súdu pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu zo 14. novembra 2006 v súvislosti s právom na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť.

Požiadavka neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby vyplývajúce z toho ustanovenia je jasná a zreteľná.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že väzba má mať striktne obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“ a francúzsky výraz „a bref délai“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55).

V zmysle judikatúry ESLP ak sa o zákonnosti väzby rozhoduje na viacerých stupňoch, štát musí v zásade poskytnúť oprávnenej osobe rovnaké záruky v opravnom konaní ako v konaní na prvom stupni (Navarra v. Francúzsko, rozsudok z 23. novembra 1993, § 28).

Ústavný súd v rozhodnutiach, v ktorých sa zaoberal požiadavkou urýchleného rozhodnutia o zákonnosti väzby v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 199/05, II. ÚS 353/06).

Zo sťažnosti, z jej príloh, z vyjadrenia okresnej prokuratúry a napokon aj z vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľa ústavný súd považoval za preukázané, že žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zo 14. novembra 2006 bola doručená okresnej prokuratúre 15. novembra 2006. Okresná prokuratúra 21. novembra 2006 požiadala pokynom zo 16. novembra 2006 vyšetrovatelku OR PZ o zaslanie na vec sa

vzťahujúceho vyšetrovacieho spisu. K doručeniu spisu okresnej prokuratúre došlo 5. decembra 2006. Pretože dozorujúci prokurátor žiadosti sťažovateľa nevyhovel, prípisom zo 7. decembra 2006 predložil spis okresnému súdu na rozhodnutie o tejto žiadosti. Okresnému súdu bol spis doručený 8. decembra 2006.

Z tohto prehľadu vyplýva, že okresná prokuratúra vybavovala žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu 23 dní, pritom ako to vyplýva aj z vyjadrenia okresnej prokuratúry skutočný čas, ktorý bol potrebný na jej vybavenie zo strany okresnej prokuratúry predstavoval 5 (pracovných) dní. Skutočnosť, že k predloženiu vyšetrovacieho spisu OR PZ okresnej prokuratúre došlo až po 13-ich dňoch, nezbavuje okresnú prokuratúru zodpovednosti za nesplnenie požiadavky urýchleného konania vo väzobnej veci. Úlohou prokurátora pri výkone dozoru v prípravnom konaní je dohliadať na to, aby orgány prípravného konania dodržiavali všetky ustanovenia Trestného poriadku, aby postupovali v súlade s účelom Trestného poriadku (§ 1 Trestného poriadku: „*Trestný poriadok upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní, pričom treba rešpektovať základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb*“) a základnými zásadami trestného konania (§ 2 Trestného poriadku). Pritom musia dbať na to, aby nikto nebol bezdôvodne stíhaný, nezákonne obmedzovaný na osobnej slobode a iných základných právach a slobodách. Svoje oprávnenia pri výkone dozoru prokurátor uplatňuje tak, aby si zaistil prehľad o stave veci, možnosť účinne ovplyvniť celé prípravné konanie a odstrániť jeho nedostatky. V rámci aktívneho dozoru bol prokurátor okresnej prokuratúry oprávnený a povinný využitím všetkých jemu dostupných právnych prostriedkov zabezpečiť včasné doručenie vyšetrovacieho spisu od vyšetrovateľky OR PZ. Lehota 23 dní a z toho takmer dvojtýždňová nečinnosť predstavujú z ústavného hľadiska neakceptovateľnú dobu vybavovania žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu orgánom (okresnou prokuratúrou), ktorého rozhodnutie spočíva buď vo vyhovení žiadosti, alebo jej predložení so stanoviskom a návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, a to za dôvodného predpokladu relatívnej znalosti danej trestnej veci (výkon dozoru nad prípravným konaním).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že okresná prokuratúra v konaní o žiadosti sťažovateľa zo 14. novembra 2006 porušila svojím postupom v predmetnej veci základné právo sťažovateľa zaručené v čl. 17 ods. 2 ústavy a právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby zaručené v čl. 5 ods. 4 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

Ústavný súd vo vzťahu k okresnému súdu ustálil, že tento o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zo 14. novembra 2006, po jej predložení okresnou prokuratúrou 8. decembra 2006, rozhodol uznesením z 20. decembra 2006. Rozhodnutie okresného súdu bolo sťažovateľovi doručené 21. decembra 2006 a jeho obhajcovi pri opakovanom doručovaní súdnym doručovateľom 28. decembra 2006. Po podaní sťažnosti sťažovateľa proti tomuto rozhodnutiu doručenej okresnému súdu 3. januára 2007, okresný súd predložil spis na rozhodnutie o opravnom prostriedku krajskému súdu 8. januára 2007. Celková doba od doručenia sťažnosti okresnému súdu (8. december 2006) po predloženie opravného prostriedku proti uzneseniu okresného súdu z 20. decembra 2006 (8. január 2007) predstavuje obdobie v rozsahu jedného mesiaca.

Okresný súd zodpovedal aj za urýchlené doručenie rozhodnutia druhostupňového súdu zo 17. januára 2007 sťažovateľovi, resp. jeho obhajcovi, čo bolo realizované v priebehu jedného dňa - 30. januára 2007, kedy bolo rozhodnutie krajského súdu doručené okresnému súdu a v ten istý deň bolo okresným súdom expedované sťažovateľovi a jeho obhajcovi.

Ústavný súd teda s prihliadnutím na všetky okolnosti a podmienky danej veci, ale najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že okresný súd mal po doručení žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu povinnosť ju preskúmať, konfrontovať ju s príslušným spisovým materiálom vo veci sťažovateľa, rozhodnúť o nej a následne po podaní sťažnosti sťažovateľom proti jeho uzneseniu ju so sťažnosťou a spisovým materiálom predložiť na rozhodnutie krajskému súdu a napokon doručiť rozhodnutie druhostupňového súdu sťažovateľovi, príp. jeho obhajcovi, usúdil, že doba v trvaní jedného mesiaca nie je takou dobou, ktorej uplynutie by bolo možné považovať za dobu v rozpore s požiadavkou

urýchleného rozhodovania o žiadosti sťažovateľa. Preto ústavný súd rozhodol, že okresný súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 67/2006 neporušil základné právo sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti jeho väzby podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a ani jeho právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

Napokon ústavný súd preskúmal postup krajského súdu a zistil, že sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 20. decembra 2006 bola krajskému súdu predložená okresným súdom 9. januára 2007. O tejto sťažnosti rozhodol krajský súd uznesením zo 17. januára 2007. Uznesenie krajského súdu bolo doručené okresnému súdu 30. januára 2007. Celková doba konania na krajskom súde teda predstavovala 21 dní, čo je z pohľadu doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu (napr. III. ÚS 126/05, I. ÚS 100/04) ústavne akceptovateľné. Preto ústavný súd rozhodol, že krajský súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tpo 3/2007 neporušil základné právo sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti jeho väzby podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a ani jeho právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

III.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal tiež toho, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby ho prepustil z väzby na slobodu. Z vyjadrenia okresnej prokuratúry vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením okresnej prokuratúry z 10. apríla 2007 prepustený toho istého dňa z väzby na slobodu podľa § 79 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uplynutia lehoty uvedenej v § 76 ods. 6 a 7 Trestného poriadku. Za týchto okolností sa stalo rozhodovanie o tejto časti jeho návrhu bezpredmetným (bod 6 výroku tohto rozhodnutia).

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 75 000 Sk, ktoré mu má zaplatiť okresná prokuratúra, okresný súd a krajský súd spoločne a nerozdielne z dôvodov, že *„utrpel na svojich základných právach. Sťažovateľ pociťuje bezmocnosť a úzkosť a zásah do jeho základných práv je veľmi citlivý a bolestivý. Nie je*

jednoduché ustáť ako človek a občan situáciu, že súdy a prokuratúra, ktoré majú poskytovať a garantovať spravodlivý proces a jeho záruky nekonajú urýchlene a tak znemožňuje sťažovateľovi realizáciu jeho základných práv, okrem iného aj právo, aby zákonnosť pozbavenia jeho slobody bola neustále a periodicky kontrolovaná“.

Podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné napraviť. To znamená, že neprichádza do úvahy zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedenie do pôvodného stavu (I. ÚS 15/02, I. ÚS 87/04).

Ústavný súd prihliadnuc na intenzitu porušenia sťažovateľom označených práv považoval za adekvátne priznanie finančného zadosťučinenia v sume 20 000 Sk tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom v konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľ ich vyčíslil sumou 12 811 Sk spolu za tri úkony právnej pomoci vykonané v roku 2007 (t. j. 3 x 2 970 Sk + 3 x 178 Sk režijný paušál) a jeden právny úkon vykonaný v roku 2008 (t. j. 3 176 Sk + 191 Sk režijný paušál) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a podľa § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd zistil, že sťažovateľom vyčíslená odmena je v súlade s uvedenými ustanoveniami vyhlášky, a preto mu ju priznal v uplatnenej sume, tak ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

Ústavný súd vzhľadom na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa okresnou prokuratúrou (bod 1 výroku tohto rozhodnutia) prikázal uhradiť primerané

finančné zadosťučinenie a trovy konania sťažovateľa okresnej prokuratúre, tak ako to je uvedené v bode 4 a 5 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2008